

Akredytacja jako narzędzie oceny potencjału polskich Ośrodków Innowacji. Analiza krajowych i regionalnych doświadczeń

Joanna Rudawska

Politechnika Świętokrzyska

e-mail: jrudawska@tu.kielce.pl

ORCID: [0000-0003-1484-8283](https://orcid.org/0000-0003-1484-8283)

© 2025 Joanna Rudawska

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji dostępna jest online na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Cytuj jako: Rudawska, J. (2025). Akredytacja jako narzędzie oceny potencjału polskich Ośrodków Innowacji. Analiza krajowych i regionalnych doświadczeń. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 69(4), 109-118.

DOI: [10.15611/pn.2025.4.09](https://doi.org/10.15611/pn.2025.4.09)

JEL: O30, O32

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest przedstawienie podejścia do definiowania Ośrodków Innowacji (OI) oraz identyfikacja zasobów i kompetencji niezbędnych do świadczenia usług proinnowacyjnych. Analiza obejmuje także określenie warunków, które muszą zostać spełnione, aby OI mogły uzyskać status jednostki akredytowanej.

Metodyka: W opracowaniu zastosowano metodę *desk research*, obejmującą analizę dokumentów strategicznych oraz regulacji prawnych. Uzasadniono wybór metody badawczej ze względu na charakter badanego zjawiska i dostępność danych wtórnych. Badaniu poddano również dokumentację konkursów dotyczących akredytacji OI na poziomie krajowym i regionalnym, a także raporty i oferty instytucji starających się o wsparcie w ramach programów operacyjnych.

Wyniki: Analiza wykazała znaczące różnice pomiędzy systemem akredytacji krajowej a systemami regionalnymi, zarówno w zakresie kryteriów formalnych, jak i merytorycznych. Wspólnymi elementami są wymogi dotyczące doświadczenia w świadczeniu usług dla MŚP oraz zasobów ludzkich. Z kolei różnice zidentyfikowano w podejściu do certyfikacji, infrastruktury B+R i orientacji na klienta.

Implikacje i rekomendacje: Wyniki wskazują na konieczność ujednolicenia kryteriów akredytacji oraz lepszego dopasowania wymagań do potencjału OI w różnych regionach. Rekomenduje się wzmocnienie elementów związanych z jakością usług i współpracą z sektorem B+R, a także uproszczenie procedur na poziomie krajowym.

Oryginalność/wartość: Opracowanie wnosi wartość poprzez porównanie podejść do akredytacji OI w Polsce na różnych szczeblach zarządzania oraz identyfikację obszarów wymagających uspołnienia. Stanowi tym samym źródło wiedzy dla instytucji odpowiedzialnych za politykę innowacyjną, a także samych OI w procesie doskonalenia jakości usług.

Słowa kluczowe: ośrodek innowacji, akredytacja, ekosystem innowacji, usługi proinnowacyjne

1. Wstęp

Dynamiczny rozwój ekosystemu innowacji w Polsce powoduje, że rośnie znaczenie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB), a w szczególności Ośrodków Innowacji (OI), które stają się kluczowym ogniwem wspierającym procesy innowacyjne w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Wybór tematu opracowania wynika z aktualnych wyzwań związanych z koniecznością podnoszenia jakości usług świadczonych przez OI, a także z faktu, że procesy akredytacyjne prowadzone na poziomie krajowym i regionalnym wyznaczają standardy, które decydują o dostępie do wsparcia publicznego. Znaczenie problematyki potwierdza zarówno polityka innowacyjna Unii Europejskiej, jak i krajowe oraz regionalne strategie rozwoju, w których szczególnie podkreśla się rolę OI jako istotnych pośredników w ekosystemie innowacji (Bąkowski i Mażewska, 2012; Mażewska i in., 2021).

Dotychczasowe badania koncentrowały się głównie na analizie oferty Ośrodków Innowacji i ich roli w ekosystemie gospodarczym, natomiast niewiele opracowań porównuje podejście do akredytacji na różnych poziomach zarządzania – krajowym i regionalnym (Książek i in., 2016). Luka badawcza dotyczy braku systematycznej analizy różnic i podobieństw w kryteriach akredytacyjnych oraz oceny konsekwencji tych rozbieżności dla praktyki funkcjonowania OI. Artykuł stanowi próbę wypełnienia tej luki poprzez zestawienie i omówienie wybranych systemów akredytacyjnych oraz ich implikacji dla polityki innowacyjnej.

Oryginalność opracowania polega na zebraniu i porównaniu danych dotyczących krajowego i regionalnych systemów akredytacji oraz wskazaniu obszarów, w których podejście regulatorów różni się w sposób istotny. Wkład w rozwój dotychczasowej nauki przejawia się w dostarczeniu wiedzy ułatwiającej dalsze badania nad standaryzacją usług proinnowacyjnych oraz w tworzeniu podstaw do rekomendacji dla polityki publicznej i praktyki zarządzania OI.

Celem artykułu jest identyfikacja i porównanie kryteriów akredytacyjnych stosowanych wobec Ośrodków Innowacji w Polsce na poziomie krajowym i regionalnym oraz wskazanie ich konsekwencji dla potencjału OI do świadczenia usług na rzecz sektora MŚP. Postawiono następujące pytania badawcze: (1) jakie są podobieństwa i różnice w kryteriach akredytacyjnych między poziomem krajowym i regionalnym, (2) w jakim stopniu wymagania akredytacyjne uwzględniają zasoby i potencjał OI, (3) jakie znaczenie mają te rozbieżności dla praktyki funkcjonowania Ośrodków Innowacji, w tym ich zdolności do świadczenia usług proinnowacyjnych w kontekście polityki publicznej.

Struktura artykułu obejmuje trzy zasadnicze części. W pierwszej dokonano przeglądu definicji i klasyfikacji Ośrodków Innowacji, w drugiej przedstawiono standardy i modele akredytacji, zarówno środowiskowe, jak i instytucjonalne. W trzeciej zaś zaprezentowano analizę wybranych systemów akredytacyjnych na poziomie krajowym i regionalnym. Artykuł kończy podsumowanie zawierające wnioski oraz rekomendacje dla praktyki i polityki innowacyjnej.

2. Ośrodki Innowacji i koncepcja standardów działania – przegląd literatury

2.1. Ośrodki Innowacji – klasyfikacja

Ekosystem innowacji w Polsce opiera się na współpracy sektora przedsiębiorstw i sektora naukowego z regulatorem na poziomie krajowym, którym są instytucje rządowe. W środku tej helisy pojawiają się Instytucje Otoczenia Biznesu (Rudawska, 2020). Za instytucję otoczenia biznesu można uznać

organizację non-profit, która nie działa dla zysku lub przeznacza zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie (Burdecka, 2004). Doprecyzowując, IOB powinny posiadać bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencje niezbędne, aby świadczyć wysokiej jakości usługi na rzecz sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) (Książek i in., 2016).

Przyjmuje się, że usługi te mogą być świadczone przez IOB zarówno odpłatnie, jak i nieodpłatnie, a grupami odbiorców tychże usług mogą być nie tylko osoby fizyczne, lecz także przedsiębiorstwa już funkcjonujące. Wachlarz podmiotów, które zaliczają się do tej kategorii, jest bardzo szeroki i niedookreślony, są to m.in.:

- a) jednostki administracji poziomu rządowego, jak chociażby Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
- b) jednostki administracji poziomu terytorialnego, w tym służby zatrudnienia, centra obsługi inwestora, fundusze pod egidą władz samorządowych,
- c) organizacje badawczo-rozwojowe, uczelnie wyższe,
- d) agencje rozwoju regionalnego czy lokalnego,
- e) organizacje pracodawców, zrzeszenia, izby, stowarzyszenia skupiające przedsiębiorców,
- f) instytucje szkoleniowe, konsultingowe, doradcze,
- g) instytucje finansowe, w tym venture capital, fundusze pożyczkowe, inwestycyjne czy poręczeniowe,
- h) instytucje wspierające przedsiębiorczość i innowacje, takie jak inkubatory, akceleratory, parki technologiczne,
- i) sieci wspierające przedsiębiorczość i innowacje, np. Enterprise Europe Network (Górzyński i in., 2006).

Instytucje Otoczenia Biznesu (IOB) odgrywają kluczową rolę w rozwoju ekosystemu innowacji w Polsce, wspierając procesy przedsiębiorczości i transferu technologii. W literaturze wskazuje się, że IOB można podzielić na dwie zasadnicze grupy: Ośrodki Innowacji (OI) oraz Ośrodki Przedsiębiorczości (OP) (Bąkowski i Mażewska, 2012).

Tabela 1. Charakterystyka Ośrodków Innowacji

Centrum Transferu Technologii (CTT)
Tworzone na uczelniach wyższych, wyodrębnione lub funkcjonujące jako jednostki ogólnouczelniane, działające na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez senat uczelni lub – w przypadku uczelni niepublicznych – przez organ określony w statucie. Ich głównym celem jest wspieranie bezpośredniej komercjalizacji wyników badań naukowych prowadzonych zarówno przez jednostkę założycielską ośrodka innowacji, jak i przez inne podmioty zewnętrzne, które zawarły odpowiednie umowy z Centrum Transferu Technologii.
Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości (AIP)
Podobnie jak CTT, powiązane ściśle z uczelniami wyższymi. Główną grupą odbiorców usług AIP są studenci, doktoranci i pracownicy naukowcy. Celem jest wsparcie przedsiębiorczości technologicznej, dążenie do transferu wiedzy i technologii na linii nauka-biznes, biznes-nauka oraz tworzenie firm typu spin-off, spin-out i start-up poprzez realizację projektów inkubacyjnych, szkoleniowo-doradczych, mentoringowych i innych.
Inkubatory Technologiczne
Organizacje wspierające rozwój start-upów na wczesnym etapie ich działalności, zapewniające wsparcie technologiczne w celu ułatwienia im przetrwania i dalszego rozwoju. Są to wyodrębnione podmioty, funkcjonujące na bazie nieruchomości, realizujące program inkubacji przedsiębiorczości technologicznej lub – w ostatnim czasie – projekty, programy inkubacyjne realizowane przez inną formę OI. łączą one ofertę przestrzeni do pracy z usługami wspierającymi rozwój młodych, innowacyjnych firm, często działając w bliskiej współpracy z instytucjami naukowo-badawczymi.
e-inkubatory
OI, który w formie zdalnej, elektronicznej obsługuje MŚP i młode firmy, wspierając je w dynamicznym rozwoju. Forma jest próbą zaadoptowania wyżej wymienionego inkubatora technologicznego do potrzeb pracy zdalnej, nie wymaga konieczności wynajęcia biura, a w zamian dostarcza inne wyspecjalizowane usługi szkoleniowe, doradcze, bazy danych itp. Często traktowana jest jako wirtualne biuro, jednak oferuje bardziej zaawansowane wsparcie inkubacyjne niż obsługa administracyjno-organizacyjna.
Parki różnego rodzaju: technologiczne, naukowe, badawcze oraz hybrydy, m.in. parki przemysłowo-technologiczne i techno-parki
Najbardziej zaawansowana forma OI. Misją tego typu instytucji jest wspieranie przedsiębiorstw w procesie rozwoju wdrażanych technologii, współpraca z sektorem naukowym. Parki oferują powierzchnię biurową, laboratoryjną, czasem magazynowo-produkcyjną wraz z inną infrastrukturą teletechniczną, usługi zaawansowanego doradztwa, m.in. z zakresu transferu technologii oraz możliwości komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, usługi szkoleniowe, w tym specjalistyczne.
Centra Innowacji
Centra Innowacji to organizacje, które odpowiadają na potrzeby firm, angażując się w ich rozwój oraz towarzysząc im podczas wdrażania na rynku nowych technologii i usług. Ich głównym celem jest wspieranie i promowanie przedsiębiorstw z sektora high-tech, charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka działalności. Zostały wydzielone od CTT, które są ściśle powiązane z uczelniami wyższymi.

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Bąkowski i Mażewska, 2012; Mażewska i in., 2021; Ustawa z dnia 20 lipca 2018...).

Kolejne perspektywy finansowe funduszy europejskich, a szczególnie te na lata 2021-2027, są coraz bardziej precyzyjnie nakierowane na wsparcie MŚP w zakresie podejmowania zaawansowanych przedsięwzięć innowacyjnych, badawczo-rozwojowych. Od OI oczekuje się wsparcia w tym zakresie, zgodnie z misją wpisaną w ich działalność. OI są ukierunkowane na wspieranie przedsiębiorstw w procesach innowacyjnych, oferując infrastrukturę badawczo-rozwojową, dostęp do laboratoriów i prototypowni, a także specjalistyczne usługi doradcze i szkoleniowe (Mażewska i in., 2021).

Do najważniejszych typów OI zalicza się m.in. centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne i naukowe, centra innowacji oraz inkubatory elektroniczne (Wójcik-Karpacz i Rudawska, 2016). Charakterystykę poszczególnych OI według klasyfikacji SOOIPP przedstawiono w tab. 1.

Funkcjonowanie OI wymaga dostępu do zasobów technicznych, finansowych, ludzkich i organizacyjnych, które warunkują skuteczność świadczonych usług (Bednarczyk i Trzmielak, 2022).

2.2. Standardy działalności Ośrodków Innowacji

Na rzecz realizacji takich projektów i powierzenia ich w „dobre ręce” regulatorzy (instytucje zarządzające funduszami) uznali, że konieczne jest zidentyfikowanie Ośrodków Innowacji, które będą w stanie świadczyć profesjonalne, wysokojakościowe usługi proinnowacyjne. Dlatego też Ministerstwo Rozwoju i Technologii (MRiT) oraz Instytucje Zarządzające programami regionalnymi wdrażają akredytację Ośrodków Innowacji. Standaryzacja usług świadczonych przez OI ma na celu zapewnienie wysokiej jakości wsparcia dla sektora MŚP. Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości (SOOIPP) opracowało system certyfikacji oparty na ocenie eksperckiej, który umożliwia dobrowolne poddanie się procesowi weryfikacji (SOOIPP, 2012). Standardy te obejmują m.in. aspekty organizacyjno-prawne, techniczne, zarządcze oraz procedury świadczenia usług.

Równolegle Ministerstwo Rozwoju i Technologii wdrożyło system akredytacji OI, oparty na podejściu funkcjonalnym, w którym ocenie podlega zakres świadczonych usług, niezależnie od typu instytucji (Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2024). Akredytacja może obejmować m.in. usługi w zakresie inkubacji, doradztwa innowacyjnego, brokeringu technologicznego, transferu technologii czy działalności wdrożeniowej. Akredytacja krajowa miała wspomóc regiony i być jednocześnie uznawalna na poziomie województw, jednak kryteria tej wyższej nie były osiągalne dla większości OI¹.

Na poziomie regionalnym systemy akredytacji zostały dostosowane do lokalnych strategii rozwoju i specyfiki regionalnych ekosystemów innowacji (m.in. Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 2025). Analizy wskazują jednak na znaczące różnicowanie kryteriów formalnych i merytorycznych w poszczególnych województwach. Na podstawie przeglądu literatury i dokumentów sformułowano hipotezę badawczą, wskazującą na to, że regionalne systemy akredytacji są bardziej elastyczne i lepiej dostosowane do lokalnych uwarunkowań niż system krajowy.

3. Metodyka badawcza

Badania przedstawione w artykule mają charakter wtórny i zostały przeprowadzone w oparciu o analizę źródeł zastanych (*desk research*). Podstawą opracowania były dokumenty strategiczne, raporty i opracowania naukowe dotyczące Ośrodków Innowacji (OI) oraz dokumentacja procesów akredytacyjnych na poziomie krajowym i regionalnym. Szczególną uwagę poświęcono regulacjom Ministerstwa Rozwoju i Technologii oraz uchwałom zarządów województw wprowadzających systemy akredytacji regionalnej (Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2024).

¹ Akredytacja krajowa w 2024 roku wyróżniła wyłącznie 5 OI w kraju.

Metoda *desk research* umożliwia analizę porównawczą istniejących dokumentów i przepisów w sytuacji, gdy nie ma jednolitego krajowego systemu akredytacji. Pozwala także na uchwycenie różnic między poziomem krajowym i regionalnym przy ograniczonych możliwościach prowadzenia badań empirycznych.

W opracowaniu zastosowano również analizę treści, której celem było zidentyfikowanie kryteriów formalnych i merytorycznych stosowanych w procesie akredytacji OI. Porównano kryteria wykorzystywane w poszczególnych systemach akredytacyjnych, zwracając uwagę na podobieństwa i różnice. Analiza została przeprowadzona w dwóch etapach opartych na: 1) kryteriach formalnych – obejmujących warunki konieczne do uzyskania akredytacji (np. okres funkcjonowania OI, status prawny, charakter działalności non-profit), 2) kryteriach merytorycznych (jakościowych) – dotyczących doświadczenia OI, posiadanych zasobów, jakości usług, certyfikatów i sieci współpracy.

Dobór regionów wynikał z faktu, że jedynie województwa mazowieckie, lubuskie, śląskie i świętokrzyskie wdrożyły własne, formalne systemy akredytacji Ośrodków Innowacji. Początkowo zakładano, że akredytacja krajowa Ministerstwa Rozwoju i Technologii będzie uznawana przez regiony, jednak opóźnienia we wdrażaniu krajowego systemu spowodowały, że część województw opracowała własne rozwiązania. Dlatego analizie poddano regiony, w których proces akredytacji faktycznie został przeprowadzony.

Celem zastosowanej metodologii było potwierdzenie lub weryfikacja hipotezy sformułowanej w rozdziale 2, tj. określenie stopnia elastyczności wymagań w poszczególnych regionach.

4. Analiza systemów akredytacji Ośrodków Innowacji w Polsce

Standardy funkcjonowania organizacji określają zakres ich działania i kładą zazwyczaj duży nacisk na jakość świadczonych usług. SOOIPP, jako stowarzyszenie skupiające ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w całej Polsce, w 2012 roku wdrożyło system certyfikacji Ośrodków Innowacji i przedsiębiorczości. System ten jest oparty na ocenie eksperckiej przy zachowaniu całkowitej dobrowolności poddania się temu procesowi przez ośrodki (SOOIPP, 2012). Opiswane standardy badają potencjał OI, który w obszarze ośrodków innowacji głównie rozumiany jest jako zdolność organizacji do wprowadzania nowych technologii i rekonfiguracji zasobów w odpowiedzi na zmiany w ekosystemie innowacji. Według G. Bednarczyka i D. Trzmielaka (2022) potencjał innowacyjny obejmuje zdolności organizacji do tworzenia nowych produktów i technologii oraz efektywnego zarządzania wiedzą w organizacji.

Standardy SOOIPP uwzględniają następujące obszary:

- a) aspekty organizacyjno-prawne,
- b) standardy techniczne,
- c) standardy zarządzania,
- d) standardy świadczenia usług.

Co ciekawe, SOOIPP od początku potwierdzał spełnianie standardów środowiskowych, odnosząc się do określonych typów OI, takich jak park, inkubator czy centrum transferu technologii. Od kilku lat skłania się też coraz częściej ku potwierdzaniu określonych funkcji realizowanych w OI. Nowymi akredytacjami, które pojawiły się w systemie, są – obok istniejących typów ośrodków – programy akcelerycyjne i działalność B+R (SOOIPP, 2012, s. 1-8).

W celu oceny zdolności Ośrodków Innowacji w Polsce do świadczenia określonych funkcji i usług Ministerstwo Rozwoju i Technologii podjęło się stworzenia systemu akredytacji OI². Według norm ISO akredytacja to „formalne uznanie przez upoważnioną jednostkę organizacyjną kompetencji innej

² W przypadku akredytacji OI w regulaminach na poziomie krajowym i regionalnym jednostkami akredytującymi/podmiotami akredytującymi są Ministerstwo Rozwoju i Technologii oraz Urzędy Marszałkowskie pełniące funkcję instytucji zarządzających funduszami regionalnymi.

jednostki organizacyjnej lub osoby działającej w obszarze oceny zgodności” (Centrum Jakości, 2012). Warto wspomnieć, że jest ona dobrowolna zarówno pod kątem norm ISO, jak i w kontekście akredytacji Ośrodków Innowacji.

System akredytacji Ośrodków Innowacji miał pełnić istotną funkcję w procesie ich podmiotowego i przedmiotowego wsparcia. OI akredytowane na poziomie krajowym mają otrzymać dostęp do wsparcia w ramach Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) na rzecz rozwoju i profesjonalizację swoich usług. W ujęciu podmiotowym akredytowane podmioty mają być odpowiedzialne za realizację usług na rzecz przedsiębiorstw, które będą mogły uzyskać finansowanie zarówno z programów krajowych, jak i funduszy regionalnych.

System akredytacji w swojej istocie i zamyśle został zatem zaprojektowany w celu zapewnienia wysokiej jakości usług oferowanych przez OI, co jest istotne dla efektywnego wykorzystania funduszy publicznych przeznaczonych na wspieranie innowacyjności i transformacji gospodarczej kraju (Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2024).

Podobnie na poziomie regionalnym, część regionów, uwzględniając perspektywę finansową na lata 2021-2027, wyłoniła OI, którym nadała status akredytowanego Ośrodka Innowacji, co umożliwia im realizację usług z bonów, voucherów, o które MŚP mogą starać się z funduszy europejskich w konkretnym województwie³.

Tabela 2. Wybrane elementy oceny w procesie akredytacji

Kryterium	Akredytacja MRiT	Akredytacja mazowiecka	Akredytacja lubuska	Akredytacja śląska	Akredytacja świętokrzyska
Akredytacja indywidualna	X	X	X	X	X
Akredytacja w konsorcjum	X				
Akredytacja według funkcjonalności	X			X	
Wymagane wskazanie typu/profilu Ośrodka		X ¹⁾	X	X ²⁾	
Kryterium bądź wskazanie we wniosku nawiązujące do KIS/RIS ³⁾	X ⁴⁾		X ⁵⁾	X ⁶⁾	
Organizacja niedziałająca w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczająca zysk na cele statutowe		X	X	X	X
Rejestracja Ośrodka w kraju/regenie	X	X	X	X	X
Okres funkcjonowania na rynku, wymagany do uzyskania akredytacji	3 lata	3 lata/1 rok ⁷⁾	1 rok ⁸⁾	3 lata	3 lata
Czas nadania akredytacji	3 lata	2 lata	3 lata	2 lata	3 lata
System monitoringu	X	X	X	X	X

1) akredytacja wg typów/profilu OI. W przypadku spełnienia warunków dla kilku rodzajów IOB zarządzający mogą wskazać kilka profili w informacji uzupełniającej w formularzu akredytacyjnym, wybierając do akredytacji ten profil działalności, który jest według nich najlepiej przygotowany do realizacji usług prorozwojowych

2) akredytacja w grupie usług proinnowacyjnych i/lub grupie usług rozwojowych

3) Krajowe Inteligentne Specjalizacje, Regionalne Inteligentne Specjalizacje

4) na poziomie zgodności działalności klienta OI

5) szacując branże, z których pochodzi większość klientów korzystających z usług Ośrodka

6) wskazując liczbę klientów Ośrodka według specjalizacji regionalnych województwa śląskiego na podstawie prowadzonych statystyk

7) doświadczenie wskazywane z ostatnich 3 lat, ale min. 1. rok, spełnienie wymogów potrzebnych do przystąpienia do akredytacji

8) kryteria dopasowane proporcjonalnie dla OI: do dwóch lat, powyżej 2 lat itp.

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 2025).

³ W perspektywie finansowej w latach 2014-2020 również funkcjonował system akredytacji OI na poziomie krajowym i w niektórych regionach. W artykule skupiono się na wybranych systemach z perspektywy finansowej w latach 2021-2027.

Co więcej, akredytacja MRiT zmienia podejście do ujęcia definicyjnego Ośrodków Innowacji, kierując się ku funkcjonalnościom, które dane ośrodki realizują w ramach swojej działalności statutowej. Ośrodki oceniane są pod kątem typów usług, które świadczą, a nie pod kątem typu ośrodka (park technologiczny, inkubator czy centrum innowacji). Akredytację indywidualną (przewidziano również konsorcjalną, składaną w partnerstwie) można otrzymać w kategoriach usług:

- a) Inkubacja/Akceleracja,
- b) Doradztwo innowacyjne,
- c) Brokering w obszarze innowacji,
- d) Udostępnianie infrastruktury,
- e) Transfer technologii z nauki do biznesu,
- f) Działalność wdrożeniowa (MRiT, system akredytacji)⁴.

W tab. 2 porównano zakres wybranych akredytacji na poziomie krajowym i regionalnym.

Analiza systemów akredytacji Ośrodków Innowacji w różnych regionach Polski wskazuje na ich zróżnicowanie pod względem kryteriów oraz wymagań formalnych i ogólnych założeń. Pomimo istnienia wspólnych elementów, takich jak konieczność rejestracji Ośrodka w kraju lub regionie oraz wymóg funkcjonowania przez określony czas przed ubieganiem się o akredytację, poszczególne systemy wykazują istotne różnice wynikające z regionalnych uwarunkowań polityki innowacyjnej i potencjału OI w tych regionach. Znaczącą różnicą jest brak uwzględniania charakteru non profit w akredytacji krajowej oraz rozbieżne podejście do akredytowania – według profili Ośrodków Innowacji, ich funkcjonalności bądź typów usług. Warto podkreślić, że różnice te mają wymiar praktyczny, wpływają na możliwości aplikowania przez Ośrodki Innowacji o środki publiczne, zakres ich usług oraz pozycję konkurencyjną w regionalnym ekosystemie. Ośrodki działające w systemach o bardziej elastycznych kryteriach mają większe szanse na uzyskanie wsparcia, podczas gdy rygor formalny w systemie krajowym może wpływać na ograniczanie liczby akredytowanych jednostek. W przypadku regionów, w których programy regionalne finansujące wsparcie dla MŚP były ściśle ograniczone do konkretnego typu usług, np. proinnowacyjnych, rozwojowych, badawczo-rozwojowych, akredytacja podobnie była ukierunkowana na tego typu rozdział w typologii i obszarze oceny.

Drugą grupę, obok wyżej omówionych kryteriów formalnych, stanowią kryteria jakościowe, w większości kryteria merytoryczne (rankingowe bądź obligatoryjne, zero-jedynkowe), w kilku przypadkach niektóre z nich są jednak kryteriami formalnymi, obligatoryjnymi, tzw. dostępowymi. Odnoszą się one głównie do doświadczenia i zasobów OI. Również w tym zakresie można zauważyć różnice w podejściu instytucji zarządzających programami. Obrazuje to tab. 3 zamieszczona poniżej.

Jak zaprezentowano w tab. 3, w ramach akredytacji krajowej i regionalnych wspólnym mianownikiem jest doświadczenie w realizacji usług przez OI oraz zasoby ludzkie niezbędne do realizacji tychże usług. Nie ma całkowitej spójności co do podejścia i zatrudnienia pracowników na określony wymiar czasu pracy czy formę umowy. Duże znaczenie mają jakość usług weryfikowana certyfikatami i wdrożonymi procedurami oraz sieci współpracy, w których uczestniczy Ośrodek. Na poziomie akredytacji krajowej można zauważyć podejście bardziej strategiczne do dokumentów wyznaczających kierunek działania OI, a także elementy odnoszące się do badania efektów pracy OI oraz ukierunkowania na klienta i jego satysfakcję.

⁴ Lista funkcji Ministerstwa Rozwoju i Technologii dostępna na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/akredytacja-indywidualna> [dostęp: 20.12.2024].

Tabela 3. Wybrane kryteria jakościowe akredytacji

Kryterium	Akredytacja MRiT	Akredytacja mazowiecka	Akredytacja lubuska	Akredytacja śląska	Akredytacja świętokrzyska
Przedmiot i zakres działania		X ¹⁾			
Certyfikaty	X	X	X	X	
Strategia rozwoju	X				
Doświadczenie w realizacji usług proinnowacyjnych	X	X	X	X	X
Doświadczenie w projektach współfinansowanych ze środków zewnętrznych/publicznych			X	X	X
Doświadczenie OI w komercjalizacji			X		
Dostęp do baz danych				X	
Zasoby ludzkie własne i ich doświadczenie w usługach	X	X	X	X	X
Zasoby eksperckie zewnętrzne		X	X	X	X
Potencjał infrastrukturalny, w tym do usług B+R, proinnowacyjnych	X		X	X	X
Sieci współpracy		X	X		X ²⁾
Orientacja na klienta/monitoring jakości usług	X	X		X	
Efekty działalności	X				
Skalowanie działalności	X				
Klienci, określona struktura		X			

1) kryterium merytoryczne, w większości przypadków formalne, obligatoryjne wpisywanie się w definicję OI i wymagające załączenia statutu itp.

2) dokładne kryterium odnosi się wyłącznie do doświadczenia we współpracy z sektorem B+R, a nie uczestnictwa w innych sieciach, zrzeszeniach jak w pozostałych przypadkach

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, 2024; Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 2025).

Analiza pozwala zatem stwierdzić, że mimo wspólnego celu i zapewnienia wysokiej jakości usług systemy akredytacyjne różnią się nie tylko zakresem kryteriów, lecz także filozofią oceny. W praktyce może to prowadzić do sytuacji, w której ośrodki o podobnym potencjale uzyskują różne wyniki w zależności od regionu. Z tego względu uzasadnione wydaje się dążenie do większej harmonizacji kryteriów, przy jednoczesnym zachowaniu elastyczności w obszarach specyficznych dla poszczególnych województw.

5. Dyskusja i wnioski

Podsumowując, należy stwierdzić, że systemy akredytacji Ośrodków Innowacji w Polsce pomimo wielu wspólnych elementów różnią się w zakresie szczegółowych wymagań i priorytetów regionalnych. Akredytacje regionalne dostosowują kryteria do specyfiki lokalnych ekosystemów innowacji, co może przyczyniać się do bardziej zindywidualizowanego wsparcia przedsiębiorstw i lepszego dopasowania do regionalnych strategii rozwoju.

Z kolei akredytacje krajowe mają charakter bardziej kompleksowy i strategiczny, koncentrują się nie tylko na ocenie zasobów, lecz także na efektach działalności i orientacji na klienta. Powinno to oznaczać, że akredytacja krajowa jest projektowana jako narzędzie długoterminowej profesjonalizacji usług OI, a nie jedynie jako instrument formalny, jednakże brak za tym przesłanek i odzwierciedlenia w programach finansujących.

We wszystkich analizowanych systemach krytyczne znaczenie mają zasoby ludzkie oraz doświadczenie OI w świadczeniu usług dla sektora MŚP. W mniejszym stopniu akcentowana jest infrastruktura

badawczo-rozwojowa, certyfikacja jakości czy formalne mechanizmy monitorowania usług, choć to one mogą decydować o faktycznej skuteczności instytucji w procesach innowacyjnych.

Z punktu widzenia praktyki wyniki badań wskazują na potrzebę ujednolicenia minimalnych wymagań w procesie akredytacji, przy jednoczesnym zachowaniu elastyczności dla regionów w zakresie dodatkowych kryteriów wynikających z ich specyfiki gospodarczej. Brak spójności między systemami krajowym i regionalnymi prowadzi do trudności interpretacyjnych oraz ryzyka nierównego traktowania instytucji w różnych częściach kraju.

Przeprowadzona analiza pozwala także dostrzec, że konsekwencje różnic między systemami krajowym i regionalnymi wykraczają poza sam proces akredytacji. Wpływają one bezpośrednio na funkcjonowanie Ośrodków Innowacji, w tym na ich możliwości pozyskiwania finansowania, rozwój kompetencji zespołów oraz zakres współpracy z sektorem nauki i biznesu. W praktyce oznacza to, że akredytacja może stać się czynnikiem różnicującym konkurencyjność OI, a nie tylko potwierdzeniem jakości.

Analiza sugeruje również, że proces akredytacji powinien być postrzegany zarówno jako narzędzie selekcji instytucji, jak i jako element polityki rozwojowej, który motywuje OI do podnoszenia jakości usług i zwiększania współpracy z sektorem badawczo-rozwojowym. W tym kontekście kluczowe staje się pytanie o równowagę między formalizmem procedur a ich funkcją rozwojową. Wyniki badań wskazują także na konieczność stworzenia systemu monitorowania efektów akredytacji, który pozwoliłby ocenić, w jakim stopniu instytucje faktycznie podnoszą jakość świadczonych usług po uzyskaniu statusu akredytowanego OI. Brak takiego mechanizmu utrudnia weryfikację, czy akredytacja spełnia swoją funkcję jako narzędzie rozwoju organizacyjnego.

Ponadto widoczna jest potrzeba uproszczenia procedur akredytacyjnych na poziomie krajowym oraz wzmocnienie roli kryteriów jakościowych w regionach.

Podsumowując, należy stwierdzić, że akredytacja Ośrodków Innowacji w Polsce stanowi ważny, lecz nadal niedoskonały instrument polityki innowacyjnej. Jej dalsze udoskonalanie powinno uwzględniać zarówno konieczność spójności systemowej, jak i zróżnicowanie regionalne. W tym kontekście akredytacja może być traktowana jako narzędzie kształtowania jakości i profesjonalizacji Ośrodków Innowacji, a nie tylko jako formalny wymóg administracyjny. Otwiera to przestrzeń do dalszych badań nad wpływem akredytacji na skuteczność OI, ich konkurencyjność i zdolność do generowania innowacji.

Bibliografia

- Bąkowski, A. i Mażewska, M. (red.). (2012). *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce: Raport 2012*. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.
- Bednarczyk, G. i Trzmielak, D. (2022). The Innovative Potential of Scientific and Research Units in the Process of Entrepreneurial Discovery – Examples from Selected EU regions. *Marketing of Scientific and Research Organizations*, 46(4), 115–136. <https://doi.org/10.2478/minib-2022-0024>
- Burdecka, W. (2004). *Instytucje otoczenia biznesu: Badanie własne PARP*. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.
- Centrum Jakości. (2012, 24 lipca). *Akredytacja – wyjaśnienie pojęcia*. Pobrano 10 sierpnia 2025 z <https://centrum.jakosci.pl/akredytacja-i-certyfikacja/akredytacja-laboratoriow-badawczych>
- Górzyński, M., Pander, W. i Koć, P. (2006). *Tworzenie związków kooperacyjnych między MŚP oraz MŚP i instytucjami otoczenia biznesu*. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.
- Książek, E., Lityński, K., Mażewska, M., Osiadacz, J., Tórz, A. i Sztern, Ł. (2016). *Ocena systemu wsparcia instytucji otoczenia biznesu w regionalnych programach operacyjnych na lata 2014-2020: Raport ekspercki*. Departament Regionalnych Programów Operacyjnych, Ministerstwo Rozwoju.
- Mażewska, M., Bąkowski, A. i Rudawska, J. (red.). (2021). *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce: Raport z badania 2021*. Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce (SOOIPP).
- Ministerstwo Rozwoju i Technologii. (2024). *Akredytacja indywidualna Ośrodków Innowacji*. Pobrano 10 sierpnia 2025 z <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/akredytacja-indywidualna>
- Rudawska, J. (2020). Rola społeczeństwa obywatelskiego w tworzeniu innowacji – helisy jako modele innowacji regionalnych. W: A. Olejniczuk-Merta i M. Miller (red.), *Innowacje społeczne: Od aktywizacji społeczeństwa do ekosystemu innowacji* (s. 77-91). Wydawnictwo Key Text.

- Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce [SOOIPP]. (2012). *Środowiskowe standardy działania ośrodków innowacji*. Pobrano 10 sierpnia 2025 z <https://www.sooipp.org.pl/standardy-dzialania-osrodkow-innowacji>
- Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego. (2024). *Akredytacja regionalna*. Pobrano 10 sierpnia 2025 z https://lubuskie.pl/cms/424/akredytacja_regionalna
- Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego. (2024). *System akredytacji mazowieckich instytucji otoczenia biznesu*. Pobrano 10 sierpnia 2025 z <https://mazovia.pl/pl/rozwoj-regionalny/innowacyjnosc/instytucje-otoczenia-biznesu/system-akredytacji-mazowieckich-iob>
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. (2024). *Uchwała Zarządu nr 1016/502/VI/2024 z dnia 29.04.2024 r.* Pobrano 10 sierpnia 2025 z https://bip.slaskie.pl/samorząd_województwa/zarząd_województwa/uchwały_zarządu/uchwała-zarządu-nr-1016502vi2024-z-dnia-2024-04-29.html
- Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego. (2025). *Ogłoszenie o naborze wniosków w procesie akredytacji regionalnej Ośrodków Innowacji w województwie świętokrzyskim*. Pobrano 10 sierpnia 2025 z <https://www.swietokrzyskie.pro/ogloszenie-o-naborze-wnioskow-w-procesie-akredytacji-regionalnej-osrodkow-innowacji-w-województwie-swietokrzyskim>
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1668)
- Wójcik-Karpacz, A. i Rudawska, J. (2016). Instytucjonalne formy wspierania przedsiębiorczości. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, (419), 224-234. <https://doi.org/10.15611/pn.2016.419.22>

Accreditation as a tool for assessing the potential of Polish Innovation Centres. Analysis of national and regional experiences

Abstract

Aim: The purpose of the article is to present the approach to defining Innovation Center (ICs) and to identify the resources and competences necessary for providing pro-innovation services. The analysis also includes the conditions that must be met in order for ICs to obtain the status of an accredited unit.

Methodology: The study employed a desk research approach, which included analysis of strategic documents and legal regulations. The choice of research method was justified based on the nature of the phenomenon being studied and the availability of secondary data. It also examines the documentation of calls for accreditation of ICs at the national and regional levels, as well as reports and applications of institutions applying for support within operational programmes.

Results: The analysis revealed significant differences between the national and regional accreditation systems, both in terms of formal and substantive criteria. Common elements include requirements concerning experience in providing services for SMEs and human resources. Differences in approaches to certification, R&D infrastructure, and customer focus were also identified orientation.

Implications and recommendations: The results indicate the need to harmonise accreditation criteria and better adapt requirements to the potential of ICs in different regions. It is recommended to strengthen elements related to service quality and cooperation with the R&D sector, as well as simplify procedures at the national level.

Originality/value: The results indicate the need to harmonise accreditation criteria and better adapt requirements to the potential of ICs in different regions. It thus provides a source of knowledge for institutions responsible for innovation policy and for innovation organizations themselves in the process of improving service quality.

Keywords: innovation centre, accreditation, innovation ecosystem, pro-innovation services
